

Uputstvo za instalaciju

Preduzetnik ESIR, verzija 1.0.0
ESIR broj 1677/1.0.0

Sadržaj

1. Načini instalacije i šta je potrebno
2. Instalacija na Windows računaru (program esir.exe)
3. Instalacija L-PFR-a (lokalni procesor fiskalnih računa)
4. Rad sa V-PFR-om (bez lokalnog uređaja)
5. Instalacija na macOS i Linux računaru
6. Rad u pregledaču i na tabletu (klaud)
7. Štampač i bar kôd čitač
8. Provera instalacije i prvi račun
9. Ažuriranje, deinstalacija i podrška

1. Načini instalacije i šta je potrebno

Preduzetnik ESIR se instalira na jedan od tri načina; sva tri daju istu kasu:

Način	Kad se koristi
Direktno u poslovnom prostoru	Tehničar proizvođača ili obveznik instalira program na računar kase, uz L-PFR ili V-PFR.
Samoinstalacija	Obveznik sam preuzme paket, spusti fajl sa podešavanjima iz aplikacije i pokrene program. Ceo postupak traje do 15 minuta.
Putem interneta (klaud)	Kasa se otvara u pregledaču na adresi aplikacije, bez instalacije, uz V-PFR.

Potrebno

- Računar sa Windows 10 ili novijim (64-bit), macOS 12 ili novijim, ili Linux (x86-64). Za rad u pregledaču: Chrome, Edge, Firefox ili Safari novijeg izdanja, i na tabletu.
- Nalog u aplikaciji Preduzetnik sa otvorenom firmom i bar jednom kasom (Uputstvo za konfiguraciju, poglavlje 1).
- Za L-PFR: čitač pametnih kartica i bezbednosni element (karticu) Poreske uprave sa PIN-om.
- Za V-PFR: digitalni sertifikat (.pfx) i PAC koje je Poreska uprava poslala e-poštom.
- Termalni štampač 58 ili 80 mm (USB ili mrežni) i, po želji, bar kôd čitač.
- Internet za preuzimanje paketa i sinhronizaciju; sa L-PFR-om kasa posle toga radi i bez interneta.

2. Instalacija na Windows računaru (program esir.exe)

2.1 Preuzimanje paketa

Paket `Prime2-ESIR-Windows.zip` dobija se od podrške ili preuzima iz aplikacije. Raspakuje se u folder koji se ne briše, na primer `C:\Preduzetnik\ESIR`. Sadržaj foldera:

Fajl	Namena
<code>esir-windows-amd64.exe</code>	Program kase (ESIR). Nema instalacionog čarobnjaka, nije mu potrebna instalacija drugih programa.
<code>Pokreni-ESIR.bat</code>	Pokreće program i drži prozor otvoren da se vide poruke.
<code>Pokreni-ESIR-servis.bat</code>	Pokreće program i sam ga podiže ako se zaustavi.
<code>Instaliraj-Autostart.bat</code> , <code>Ukloni-Autostart.bat</code>	Uključuje ili isključuje automatsko pokretanje pri prijavi na Windows.
<code>Proba-PFR.bat</code>	Probni računi kroz PFR (samo sa test karticom, sandboks).
<code>config.json</code>	Podešavanja kase; zamenjuje se fajlom preuzetim iz aplikacije (2.2).

Windows ponekad blokira preuzeti program. Ako se pojavi plavi ekran „Windows protected your PC“, klikne se **More info** pa **Run anyway**. Ako antivirus premesti fajl u karantin, folder se dodaje kao izuzetak.

2.2 Fajl sa podešavanjima (config.json)

Kasa ne traži ručno kucanje podešavanja. U aplikaciji Preduzetnik, meni **Podešavanja > ESIR**, deo **Uređaji kase**:

1. Klik na **Izdaj token**, izbor kase za koju je ovaj računar, potvrda.
2. Klik na **Preuzmi config.json**. Fajl već sadrži adresu servera, firmu, kasu, token uređaja i adresu PFR-a.
3. Preuzeti fajl se prebaci u folder programa preko postojećeg `config.json`.

Slika 1: Uređaji kase, Izdaj token i Preuzmi config.json

Windows sakriva nastavke fajlova, pa preuzeti fajl može da se zove `config.json.txt`. Program to prepozna i ispiše rešenje: preimenovati u `config.json`.

2.3 Prvo pokretanje

1. Dvoklik na `Pokreni-ESIR.bat`. Prozor ispisuje „Slušam na 127.0.0.1:8090“ i program sam otvara kasu u pregledaču na adresi `http://127.0.0.1:8090`.
2. Program preuzme artikle, kasire i podešavanja kase sa servera (prva sinhronizacija) i napravi lokalnu bazu u `%AppData%\Prime2-ESIR\esir.db`. Baza ostaje i kad se folder programa premesti.
3. Prijava kasira PIN-om, kasa je spremna.

Slika 2: Prozor programa posle pokretanja i kasa u pregledaču

2.4 Automatsko pokretanje

Dvoklik na `Instaliraj-Autostart.bat` upisuje prečicu u Startup folder Windowsa: program se podiže minimizovan pri svakoj prijavi na računar, kroz `Pokreni-ESIR-servis.bat` koji ga sam vraća ako se zaustavi. `Ukloni-Autostart.bat` to poništava.

3. Instalacija L-PFR-a (lokalni procesor fiskalnih računa)

Preduzetnik ESIR je integrisan sa L-PFR-om istog proizvođača (SUPREME LPFR 1.0.0, odobren od Poreske uprave), a radi i sa drugim odobrenim L-PFR-om koji poštuje Tehnički vodič (adresa se upisuje u

podešavanja kase). Instalacija našeg L-PFR-a:

1. Instalirati drajver čitača pametnih kartica (obično sam Windows) i proveriti da Windows servis **Smart Card** radi.
2. Paket `L-PFR.zip` raspakovati u svoj folder, na primer `C:\Preduzetnik\LPFR`. Sadrži `Pokreni-LPFR.bat`, program L-PFR-a, `Dijagnostika.bat` i `config.json`.
3. Ubaciti bezbednosni element (karticu) u čitač i pokrenuti `Dijagnostika.bat`: ispisuje naziv čitača i da je kartica prepoznata.
4. U `config.json` L-PFR-a proveriti port (8080), okruženje (test ili produkcija) i ESIR broj 1677/1.0.0 (Uputstvo za konfiguraciju, poglavlje 5).
5. Pokrenuti `Pokreni-LPFR.bat`. Prozor ispisuje da server radi na `http://127.0.0.1:8080` i čeka PIN.
6. Pokrenuti kasu. Statusna traka pokazuje **PIN**; klik otvara prozor za unos PIN-a kartice. Posle unosa PFR je zelen.

L-PFR i ESIR su dva odvojena programa. ESIR razgovara sa L-PFR-om po HTTP protokolu Tehničkog vodiča na adresi iz podešavanja kase; ništa u L-PFR-u se ne menja radi ESIR-a osim fajla podešavanja.

Slika 3: Prozor L-PFR-a i statusna traka kase sa unetim PIN-om

4. Rad sa V-PFR-om (bez lokalnog uređaja)

Ako obveznik koristi V-PFR Poreske uprave, lokalni uređaj nije potreban. U aplikaciji se na kasi izabere **Tip PFR: V-PFR**, otpremi sertifikat (.pfx) sa lozinkom i upiše PAC (Uputstvo za konfiguraciju, poglavlje 2). Sertifikat ostaje na serveru aplikacije: program kase ga ne dobija i ne čuva ga u fajlu. Kasa (program ili pregledač) zatim izdaje račune preko interneta; bez interneta fiskalni račun se ne izdaje.

5. Instalacija na macOS i Linux računaru

Isti paket sadrži programe `esir-darwin-arm64` (Mac sa Apple čipom), `esir-darwin-amd64` (Mac sa Intel čipom) i `esir-linux-amd64`. Postupak:

1. Raspakovati paket i staviti preuzeti `config.json` pored programa (poglavlje 2.2).
2. U terminalu pokrenuti `./pokreni-esir.sh`; skripta bira pravi program za računar i pokreće ga. Na Mac-u prvo pokretanje traži dozvolu u **System Settings > Privacy & Security > Open Anyway**.
3. Kasa se otvara u pregledaču na `http://127.0.0.1:8090`.

L-PFR takođe postoji za macOS i Linux (`lpfr-macos-arm64`, `lpfr-macos-intel`, `lpfr-linux-amd64`), sa istim `config.json`.

6. Rad u pregledaču i na tabletu (klaud)

Bez instalacije: prijava na aplikaciju Preduzetnik u pregledaču, meni **Kasa**. Kasa radi sa V-PFR-om, ili sa L-PFR-om u lokalnoj mreži ako je njegova adresa upisana na kasi. Na tabletu se ista adresa doda na početni ekran, pa se kasa otvara preko celog ekrana. Štampa iz pregledača ide na A4 štampač ili, uz lokalni program, na termalni štampač.

7. Štampač i bar kôd čitač

7.1 Termalni štampač

1. Štampač se poveže USB kablom ili na mrežu i instalira po uputstvu proizvođača štampača (Windows drajver ili IP adresa).
2. U aplikaciji, **Podešavanja > ESIR**, deo **Termalni štampač**: širina rolne (58 ili 80 mm), profil štampača, izbor štampača sa liste ili mrežni štampač po IP adresi, Print Agent. Klik na **Sačuvaj štampač**.
3. Dugme za probnu štampu odštampa probni isečak. Ako štampač nije izabran, računi čekaju u redu i štampaju se kad se izabere.

Termalni štampač (fiskalni račun)

Širina rolne

58 mm
uža rolina

80 mm
šira rolina

Profil štampača

Automatski (podrazumevani za 58mm)

Ostavi „Automatski“ osim ako štampač ne seče papir — tada izaberi „bez sečenja“.

Print Agent (lokalni most do štampača)

npr. http://127.0.0.1:9911 (prazno = štampa preko pregledača)

Prijavi

Slika 4: Podešavanja štampača u kasi

7.2 Bar kôd čitač

USB čitač se povezuje na računar i Windows ga vidi kao tastaturu; nije potrebno ništa podešavati u kasi. Očitani kôd kasa prepozna i doda artikal, a kôd može i ručno da se ukuca. Za prvo vezivanje kôda za artikal koristi se **Poveži bar kôd** na kasi.

8. Provera instalacije i prvi račun

1. Statusna traka: PFR zelen, štampač izabran, kasir prijavljen, u traci piše tip PFR-a i **1677/1.0.0**.
2. Klik na **i** otvara **O programu**: verzija programa, serijski broj kase, PFR, okruženje i tabela poreskih stopa sa PFR-a.
3. Kasa ima ugrađenu **samoproveru**: ako nešto nije u redu (PFR ne odgovara, štampač nije izabran, veza sa serverom, prostor na disku), statusna traka to ispiše sa uputstvom šta uraditi.
4. Na test okruženju: **Proba-PFR.bat** izdaje po jedan probni promet, refundaciju, avans i avans refundaciju od 10 dinara kroz PFR i ispiše rezultat. Pokreće se samo sa test karticom Poreske uprave.

5. Prvi račun: dodati artikal, Naplati, Gotovina, Izdaj račun, Štampaj. Račun se vidi u Reprintu i u aplikaciji.

Slika 5: Statusna traka posle uspešne instalacije

9. Ažuriranje, deinstalacija i podrška

Ažuriranje. Nova verzija programa se dobija kao isti paket. Redosled: prvo **ugasiti ESIR koji radi** (zatvoriti njegov prozor; ako je uključen autostart, ugasiti proces `esir-windows-amd64.exe` u Task Manageru ili restartovati računar), pa zameniti program u folderu i ponovo pokrenuti. Dok stari proces radi, novi fajl se ne koristi: stari program drži adresu kase i novi se odmah ugasi sa porukom da je ESIR već pokrenut. `config.json` i baza ostaju. Ekran kase (deo koji se otvara u pregledaču) proizvođač ažurira na serveru; program preuzme novo izdanje pri sledećem pokretanju. Verzija se vidi u **O programu**.

Rezervne kopije. Program svakodnevno pravi kopiju lokalne baze u `%AppData%\Prime2-ESIR\backup` (čuva 30 dana) i PDF svakog računa u `%AppData%\Prime2-ESIR\racuni`. Svi računi se uz to šalju na server aplikacije.

Deinstalacija. Zatvoriti program, pokrenuti `Ukloni-Autostart.bat`, obrisati folder programa. Lokalna baza i arhiva računa ostaju u `%AppData%\Prime2-ESIR` dok ih korisnik ne obriše; računi su i dalje na serveru.

Proizvođač i dobavljač

Računovodstvo i poslovni konsalting ANP
Bojan Bojović PR, Prokuplje
PIB 105137661
Ratka Pavlovića BB, 18400 Prokuplje

Tehnička podrška

Telefon: +381 62 217 605
E-pošta: podrska@preduzetnik.rs
Veb: <https://preduzetnik.rs>